

کلاس‌های چندپایه؛

فرصت‌ها و چالش‌ها

سینا کئی اردوغان

فرشته اسماعیلزاده

سرشناسه : توکلی اردوغان، سینا، ۱۳۷۴-

عنوان و نام پدیدآور : کلاس‌های چندپایه؛ فرصت‌ها و چالش‌ها/ سینا توکلی اردوغان، فرشته اسماعیل‌زاده.

مشخصات نشر : شیروان: آوای شرق، ۱۳۹۷.

مشخصات ظاهری : ۱۱۵ ص.: جدول، نمودار.

شابک : 9786229537336. ۱۵۰۰۰ ریال

وضعیت فهرست نویسی : فیپا

یادداشت : کتابنامه.

موضوع : کلاس‌های چندپایه -- ایران -- نمونه پژوهی

موضوع : Combination of grades -- Iran -- Case studies

موضوع : تدریس -- ایران -- روش شناسی -- نمونه پژوهی

موضوع : Teaching -- Iran -- Methodology -- Case studies

شناسه افزوده : اسماعیل‌زاده، فرشته، ۱۳۵۹-

رده بندی کنگره : LB۱۰۲۹/ت۴۰۹۱۲۷

رده بندی دیویی : ۳۷۱/۵۰۵۵

شماره کتاب‌شناسی ملی : ۸۸۸۰

کلاس‌های چندپایه؛ فرصت‌ها و چالش‌ها

نویسندگان: سینا توکلی اردوغان و فرشته اسماعیل‌زاده

ویراستار: سعید توکلی اردوغان

طراح جلد و صفحه‌آرا: فرشته اسماعیل‌زاده

نوبت چاپ: اول- ۱۳۹۷

شمارگان: ۱۰۰۰

ناشر: آوای شرق

قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۵۳۷-۳۳-۶

آدرس: خراسان شمالی، شیروان، خیابان آزادی، نبش آزادی ۱۷، طبقه دوم، انتشارات آوای شرق

شماره تماس: ۰۹۱۵۷۱۶۹۹۴۶

صندوق پستی: ۹۴۶۱۷۸۹۴۷۹

فهرست مطالب

۱۰	مقدمه.....
----	------------

فصل اول: کلیات

۱۵	اهمیت دوره ابتدایی.....
۱۶	توصیف کلاس های چندپایه.....
۱۸	تاریخچه تدریس چندپایه.....
۱۸	ایران.....
۱۹	جهان.....
۲۳	چندپایه در برابر تک پایه.....
۲۴	حمایت های متری از کلاس های چندپایه.....
۲۷	دلایل وجود مدارس چندپایه.....
۲۸	عوامل جغرافیایی.....
۲۹	عوامل سیاسی.....
۲۹	عوامل اقتصادی-اجتماعی.....
۳۱	عوامل فرهنگی.....
۳۲	نقش ها و وظایف معلم چندپایه.....
۳۷	تربیت معلم و چندپایه.....
۳۸	برنامه درسی برای ارائه در کلاس های چندپایه.....
۴۲	انواع کلاس های چندپایه.....
۴۳	ترکیب پایه ها در کلاس های چندپایه.....
۴۳	نیازهای آموزشی معلمان چندپایه.....
۴۵	عوامل موثر بر کیفیت کلاس های چندپایه.....
۴۶	عوامل موثر بر آموزش چندپایه در سایر کشورها.....
۵۹	کلاس های چندپایه در سیستم آموزشی کشورها.....

فصل دوم: فرصت ها و چالش ها

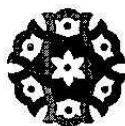
۶۵	فرصت ها.....
۶۵	محیط یادگیری غنی تر.....
۶۶	شاگرد محوری.....
۶۷	درک بهتر آموزگاران و دانش آموزان.....
۶۷	تدریس توسط همسالان.....

۶۸	مشارکت اجتماعی بیشتر
۶۹	ایجاد رقابت سالم
۶۹	پیشرفت دانش آموز
۷۰	فرایند آموزش سودمند
۷۲	چالش‌ها
۷۲	کمبود زمان
۷۴	برنامه درسی
۷۵	حجم بالای مطالب
۷۵	کمبود اطلاعات معلمان
۷۷	نگرش
۷۷	فضای فیزیکی
۷۸	کمبود تجهیزات آموزشی
۷۹	انزوای سبب موقعیت جغرافیایی
۷۹	عدم رسیدگی و مشارکت اولیای دانش آموزان امر تحصیل
۸۱	سرخورده‌گی معلم
۸۲	نامتناسب بودن ترکیب سنی و جنسی دانش آموزان
۸۲	نداشتن طرح درس مناسب توسط معلمان
۸۵	کم‌توجهی به دروسی مانند هنر و ورزش
۸۶	عدم پیتوته معلم در روستا
۸۷	نبود امکان ادامه تحصیل

فصل سوم: راهبردها و روش‌های تدریس

۹۱	روش‌های برنامه‌ریزی کلاس‌های چندپایه
۹۱	روش محوری
۹۲	روش گروهی
۹۴	روش آموزش محوری و گروهی (ترکیبی)
۹۵	روش تلفیقی
۹۵	روش‌های تدریس در کلاس‌های چندپایه
۹۶	یادگیری مشارکتی
۹۸	کارآموزی شناختی
۹۹	تدریس خصوصی
۹۹	داربست زدن

- حل مسئله..... ۱۰۰
- پرسش و پاسخ (سقراطی)..... ۱۰۰
- بازی..... ۱۰۰
- آزمایشی..... ۱۰۱
- ایفای نقش..... ۱۰۱
- کاوشگری..... ۱۰۱
- سخنرانی..... ۱۰۲
- راهنمادهای یاددهی-یادگیری متداول مورد استفاده معلمان..... ۱۰۲
- ارتباط یادگیری با تجربیات روزانه..... ۱۰۳
- تدریس به زبان مادری به دانش آموزان..... ۱۰۳
- خروجی را بردهای یادگیری فعال..... ۱۰۴
- مدل کارت کار..... ۱۰۵
- فعالیت های نمداد..... ۱۰۶
- منابع..... ۱۰۹

پیشگفتار

افزایش اطلاعات و ارتباطات در قرن حاضر، صاحب نظران را بر آن داشته است تا نظری دقیق تر به نقش آموزش و پرورش داشته باشند. چرا که آموزش و پرورش از ارکان اساسی و عوامل تعیین کننده توسعه اقتصادی و اجتماعی است. ر. علی الخصوص، آموزش ابتدایی به عنوان آموزش پایه، اهمیت فوق العاده ای دارد. به طوری که در اکثر کشورها، آموزش پایه از نظر قانونی، اجباری تلقی می شود.

با وجود این که در سرمایه های انسانی، نهادهای آموزشی و نقش و اعتبار آموزش و پرورش در تشکیل سرمایه های اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی و رشد و توسعه جوامع، تردیدی نیست اما نظام آموزشی به دلایل مختلف در نیل به اهداف خود با چالش ها و مشکلات دست به گریبان است؛

با توجه به شرایط اقلیمی کشور ما و نیز وضع موجود اقتصادی حاکم بر مناطق روستایی دورافتاده، تشکیل کلاس های چند پایه در دوره ابتدایی با امکانات آموزشی و علمی بسیار پایین واقعیتی است که نباید نادیده گرفته شود، چرا که کاهش جمعیت روستاها به دلیل مهاجرت روستاییان به شهرها، کاهش رشد جمعیت کشور و بالا رفتن سن ازدواج، باعث کاهش جمعیت دانش آموزی و در نتیجه افزایش کلاس های چند پایه شده است و تنها دبستان های روستاهای پرجمعیت و مراکز بخش ها دارای کلاس های تک پایه بوده است. لذا اهتمام به این مهم باید به عنوان بخش مهمی از وظیفه دست اندرکاران تلقی شود.

در ادامه باید گفت، تدریس چند پایه درست همچون سایر بخش های دنیای در حال توسعه و توسعه یافته، از زمان شروع سیستم تحصیل همگانی رسمی وجود داشته است. با این وجود سیستم های آموزش رسمی توجه کافی به چالش های محیط چند پایه نکرده اند. برای نمونه:

۱. اکثریت معلمانانی که هم اکنون در کلاس‌های چند پایه تدریس می‌کنند آموزش خاصی برای تدریس این کلاس‌ها ندیده‌اند.
۲. توجه کمی به این مسئله در سیاست‌های آموزشی دولت می‌شود.
۳. حمایت ضمن خدمت جزئی، از معلمان چندپایه می‌شود یا اصلاً حمایتی در کار نیست.
۴. دانشگاه فرهنگیان به صورت جزئی تدریس چندپایه را در برنامه‌های تربیت معلم خود قرار داده است.

به این ترتیب اغلب معلمان کلاس‌های چندپایه به حال خود گذاشته شده‌اند. اما آگاهی از اینکه کلاس‌های چندپایه بستر آموزشی منحصر به فردی دارند، در حال افزایش است. باید تلاشی آگاهانه و دقیق به منظور کمک به معلمان در کسب مهارت‌ها و دانش لازم برای فراهم آوردن آموزش کیفی برای کودکان در کلاس‌های چندپایه صورت گیرد. هم چنین باید اضافه کرد که در مقایسه با رویکردهای تدریس در کلاس‌های یک پایه، معلم کلاس درس چندپایه باید از روش‌ها و راهبردهای متعدد و مؤثری برای تدریس آگاه بوده و به طریقی گذار آنها را برای جلب رضایت‌مندی دانش‌آموزان به کار گیرد. در کلاس‌های درس چندپایه، دانش‌آموزان با سنین مختلف و توانایی‌های متفاوت حضور دارند، معلم نباید و نمی‌تواند فقط با تکیه بر یک روش به ارائه محتوا بپردازد. معلم باید طرح درس روزانه‌اش را به دقت آماده کند تا دانش‌آموزان پایه‌های مختلف به پایان انواعی از فعالیت‌های یادگیری سودمند وادار سازد.

در این کتاب سعی بر آن است که ضمن معرفی کلاس‌های چندپایه و ضرورت تشکیل آن، به بررسی موانع و مشکلات، محاسن و در آخر روش‌های تدریس مؤثر در این کلاس‌ها اشاره شود.